

KULTTUURIYMPÄRISTÖT MAAKUNTAKAAVOITUKSEN NÄKÖKULMASTA

Susanna Roslöf, vt. alueiden käytön johtaja, Satakuntaliitto

Kulttuuriympäristöt ovat keskeisiä omaleimaisuutta, identiteettiä ja viihtyvyyttä luovia tekijöitä, jotka kertovat kulttuurin eri vaiheista sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta. Maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma, jossa osoitetaan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja ohjataan muuta maankäytön suunnittelua siten, että kulttuuriympäristön vaalimisen tavoitteet saavutetaan.

Suomi on sitoutunut kulttuuri- ja luonnonperinnön turvaamiseen ja huomioimiseen alueiden käytön suunnittelussa eri kansainvälisissä sopimuksissa, kuten UNESCO:n yleissopimuksessa maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemiseksi, Euroopan rakennustaiteellisen perinnön suojelua koskevassa yleissopimuksessa, eurooppalaisessa yleissopimuksessa arkeologisen perinnön suojelusta sekä eurooppalaisessa maisemayleissopimuksessa. Kulttuuriympäristöä koskevien sopimusten velvoitteet toimeenpannaan kansallisen lainsäädännön mukaisilla menettelyillä.

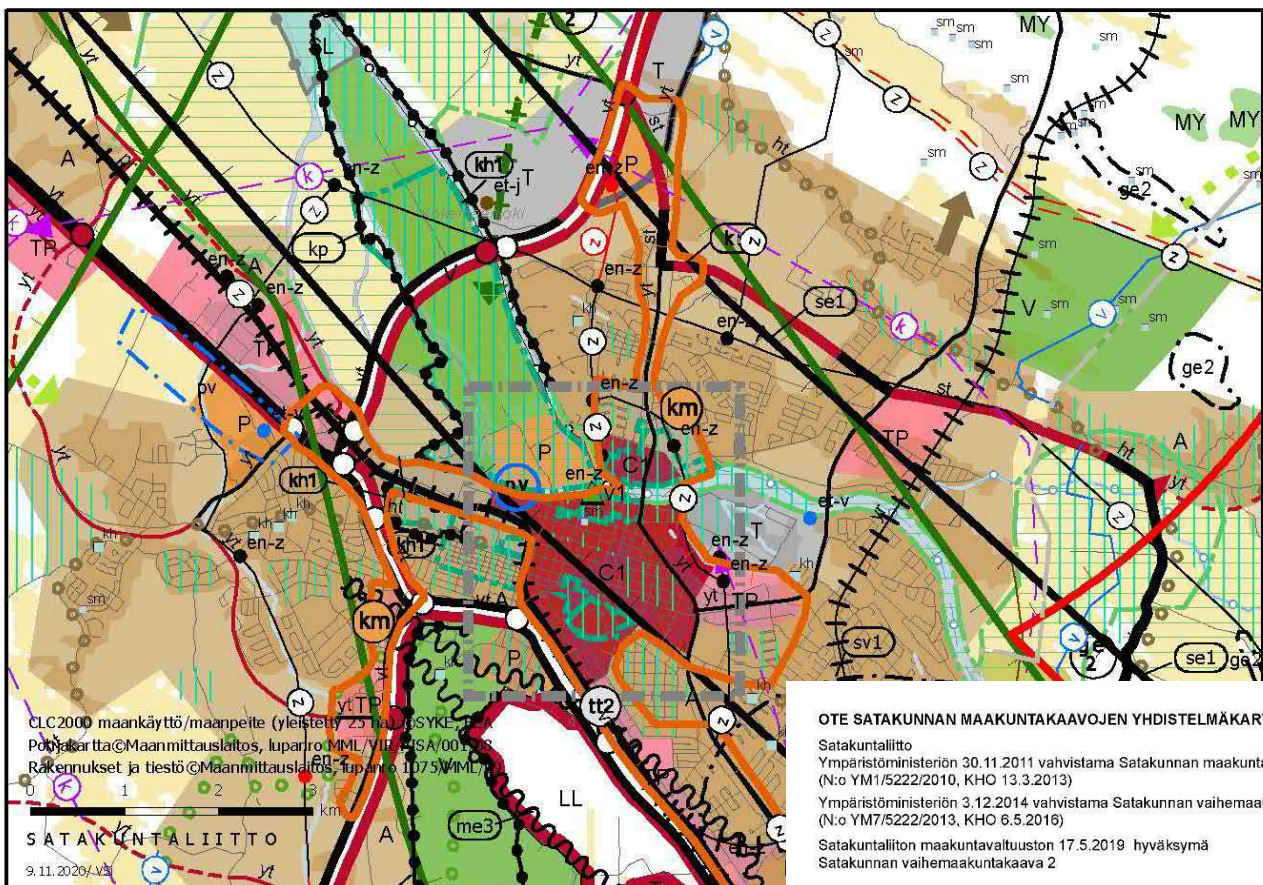

Kuva: Marko Mikkola.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät alueidenkäyttöratkaisujen lisäksi myös omalta osaltaan kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti alueiden käytön suunnittelussa

huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää. Tavoitteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavoissa kuten myös muussa alueidenkäytön suunnittelussa. Maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavan sisältövaatimukset määrittävät kaavan erityiset sisällölliset asiat. Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen on mukana yhtenä kaavan sisältövaatimuksena.

Maakuntakaavalle antavat tavoitteita myös monet valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja ohjelmat. Maakunnan suunnitteluun kuuluvassa pitkän aikavälin linjaukset sisältävässä maakuntasuunnitelmassa määritetään usein kulttuuriympäristöjen merkitys ja asema osana maakunnan kehittämistä ja vetovoimaisuutta. Suunnitelmassa linjataan myös kulttuuriympäristön kehittämisen tavoitteet. Maakuntakaava konkretisoi ja sovittaa yhteen kulttuuriympäristöjen arvot muun suunnittelun suhteen ja välittää tietoa yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolle. Maakuntaohjelmassa linjataan mahdollisia kulttuuriympäristöjä koskevia kehittämistoimia ja ohjataan niihin kohdentuvaa hankkeistusta ja rahoitusta.

Maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käytön suunnitelma, jossa osoitetaan valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja ohjataan muuta maankäytön suunnittelua siten, että kulttuuriympäristön vaalimisen tavoitteet saavutetaan. Maakuntakaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maakuntakaavoissa huomioitavia valtakunnallisia lähtöaineistoja ovat UNESCO:n maailmanperintökohteet, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, arkeologinen kulttuuriperintö sekä valtakunnallisesti merkittävät perinnemaisemat ja -biotoopit. Maakuntakaavan laadintaa varten tulee tunnistaa maakunnan kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja määritellä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön alueet ja kohteet niin maiseman kuin rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Maakuntakaavalla pyritään turvaamaan alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin alueita ja kohteita, jotka ilmentävät maakunnan historiallista kehitystä ja ominaispiirteitä sekä edistämään korkeatasoisten uusien kerrostumien syntymistä.

Maakuntakaavaa laaditaan ja vaikutuksia arvioidaan osallistumisen mahdollistavassa ja vuorovaikutteisessa prosessissa. Maakuntakaavassa osoitettujen kulttuuriympäristöjen osalta asiantuntijoina toimivat ympäristöministeriön ja Museoviraston ohella myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, alueelliset vastuumuseot sekä kuntien ja sidosryhmien viranomaiset ja asiantuntijat.